

Drivvejen

- en del af North Sea Trail

Bramming

Sankt Knuds Kirke (229)

Sankt Knuds Kirke er opført omkring år 1200 i romansk stil, og kirken er indviet til den danske helgen Sankt Knud. Arkæologiske undersøgelser under kirkens stenfundament viser, at der måske tidligere lå en trækirke, hvor den nuværende kirke står. Kirken er ombygget og udvidet flere gange – blandt andet blev den ombygget midt i 1200-tallet, mens tårnet og våbenhuset blev tilføjet ca. år 1500. Tårnet blev endvidere fornyet i 1767. Sidst i 1800-tallet købte sognets beboere kirken af herregården Bramming Hovedgård, der hidtil havde ejet den. I 1914 overgik kirken til selveje.

Bramming Hovedgård (228)

Siden 1982 har Bramming Hovedgård været anvendt til efterskole, men oprindeligt har gården fungeret som herregård. Det var adelsmanden Christen Lange, der i 1572 oprettede Bramming Hovedgård under navnet Bramminggård. Siden ejede skiftende adelsslægter herregården, og i 1760 overtog slægten Øllgård ejerskabet. Det var Terman Øllgård, der opførte den nuværende hovedbygning i 1786, og det var også ham, der ændrede herregårdens navn til Bramming Hovedgård. To store brande i 1819 ødelagde en del af herregården, og den måtte sælges ved tvangsauktion i 1882. Nær hovedgården er der fundet en sten med tre udskårne ansigter. Stenen, der muligvis kan stamme fra den ældre jernalder, findes i dag på Esbjerg Museum.

Kikkenborg Kro med nyere rejsestald, ca. 1895.
Foto: Bramming lokalhistoriske arkiv.

Kaj Lykkes spøgelse (229)

I 1699 faldt adelsmanden Kaj Lykke af sin hestevogn og fik et dødeligt brud på halsen. Han blev begravet i en kiste i en gravkrypt under kirketårnet. Det siges, at hovedet blev skilt fra kroppen ved begravelsen - hovedet blev lagt ved fødderne, men i løbet af natten flyttede kraniet sig op på den rigtige plads. I 1858 stjal nogle studenter kraniet, og det kom først tilbage til kroppen i 1978. Det fortælles, at Kaj Lykke spøger på Bramming Hovedgård, hvor han om natten leder efter sit hoved. Ligeledes siges det, at han spøger imellem hovedgården og Sankt Knuds Kirke. I dag findes Kaj Lykkes kranium på Bramming Egnsmuseum.

Bramming Stationsby (232)

Jernbanens anlæggelse fra Lunderskov til Esbjerg i 1874 betød, at landsbyen Bramming efterhånden udviklede sig til stationsbyen Bramming. Bramming station kom til at ligge syd

for Bramming Hovedgård og 200 meter øst for den gamle kro Kikkenborg. Kroen nød godt af den nye trafik, og byen voksede via udstykning af kroens marker. I 1890'erne var byen vokset til over 600 indbyggere. Mange næringsdrivende slog sig ned i byen, blandt andet en hestehandler, en modehandler og en sneedker.

En ny by – en ny kirke (231)

Efterhånden som Bramming voksede, blev der brug for en ny kirke, idet den oprindelige kirke, Sankt Knuds Kirke, var blevet for lille. Sankt Ansgar Kirke blev indviet i 1915. Kirken er opført af tegl, som siden blev hvidkalket. Bygningen er udført i en stil, som er meget typisk for kirkebyggerier i begyndelsen af 1900-tallet.

Jernalderbopladsen ved Kirkebro (230)

Tæt ved Kirkebro lå i germansk jernalder (år 400-750) en landsby, som bestod af flere indhegnede langhuse, der var beregnet til både beboelse og stald. Til landsbyen hørte også flere mindre bygninger og brønde. På bopladsen er der spor efter en smedje. Smeden var en betydningsfuld og agtet mand i datidens samfund.

Kongehøjene sydøst for Bramming (233)

Kongehøjene består af 14 gravhøje, der er opført i stenalderen for ca. 4500 år siden. De døde i højene er placeret i sovestilling med ansigtet mod syd. Mændene lå på højre side med hovedet i vestlig retning, mens kvinderne lå modsat på venstre side. De typiske gravgaver var stridsøkser, flækkeknive, ravskiver, perlekæder i rav samt lerkar.

Drivvejen og North Sea Trail

Vandrere kan følge "Drivvejen" gennem det vestlige Jylland fra Limfjorden til Leck i Sydslesvig. Vandrerruten følger i hovedtræk gamle handelsveje, som bl.a. studehandlere brugte, når de transporterede kvæg til de store markeder i Slesvig-Holsten og Hamborg. Drivvejen fortæller både historien om de handlende, deres varer, kroer og overnatningssteder, smugleri og om landskabet, der skabte levevilkårene for befolkningen. Drivvejen indgår som en del af rutenetværket "The North Sea Trail". Denne vandrerrute følger historiske stier, veje og søfartsruter rundt om Nordsøen, Skagerrak og Kattegat gennem 26 regioner i Danmark, Sverige, Norge, Skotland, England, Holland og Tyskland.

Ruten er etableret af amterne i samarbejde med de statsanerkendte museer.

Se mere om kulturhistorien, landskabet og ruten på <http://www.northseatrail.org>

Projektet er støttet af EU under Interreg IIIB.

Gravhøj i Bramming. 3 sogneskel mødes ved denne gravhøj.
Foto: Ingrid Stoumann, Esbjerg Museum.

Kongehøjene i Bramming.
Foto: Ingrid Stoumann, Esbjerg Museum.

 Der Hof, Bramming Hovedgård wurde 1572 errichtet und das Hauptgebäude stammt aus dem Jahre 1726. Die Sankt Knuds Kirche wurde um 1200, die Sankt Ansgar Kirche 1915 gebaut. Bramming wuchs, als 1874 die Eisenbahn kam. Bramming ist eine typische „Bahnhofs“-Kleinstadt mit Wurzeln in der Vorzeit. Südlich der Stadt sind 14 Hünengräber aus der Steinzeit.

 Bramming Manor was built in 1572, the main building in 1726. Sankt Knuds Church was built about 1200, Sankt Ansgar Church in 1915. Bramming developed when the railway arrived in 1874 – a typical station town with deep historical roots. South of Bramming lies Kongehøjene, comprising 14 Stone Age Barrows.

Skærveholder, ca. 1890-1920.
Anvendt til at fastholde sten, der med hammer knustes til skærver til vejbelægning.
Brugt på Bramming-egnen.
Foto: Brian Kristensen, Esbjerg Museum.

Ard. Plovskær fra jernalderen, fundet nær Kirkebro bopladsen.
Foto: Brian Kristensen, Esbjerg Museum.